

HANDLÄGGARE/ENHET
Enhet för välfärd, utbildning
och arbetsmarknad/
Adnan Habibija

DATUM
2017-09-20

DIARIENUMMER
20170288

ERT DATUM
2017-09-29

ER REFERENS
A2017/01458/A

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Arbetsmarknadsdepartementets promemoria Körkortslån (Ds 2017:35)

LO har beretts möjlighet att lämna yttrande över ovanstående departementspromemoria. LOs yttrande behandlar principiella uppfattningar och konkreta invändningar eller frågeställningar som bedömts relevanta.

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO välkomnar avsikten att införa bestämmelser som förbättrar möjligheterna för individer att finansiera utbildning till B-körkort. Det bidrar till förbättrad matchning på arbetsmarknaden och ökad jämlikhet och jämställdhet i samhället.
- I syfte att utveckla satsningen och minska arbetslösheten bedömer LO att körkortsutbildning bör finansieras av staten, genom ett behovsprövat stöd via Arbetsförmedlingen, och inte genom statligt lån till individen via Centrala studiestödsnämnden.
- LO *tillstyrker* att avgränsningen av målgrupp sker på förordningsnivå, men *avstyrker* att målgruppen avgränsas genom vissa åldersgränser eller genom att det ställs krav på fullgjord gymnasieutbildning. En allt för snäv avgränsning riskerar att utelämna grupper med sämst socioekonomiska förutsättningar och störst behov av körkort från regleringen.
- LO *tillstyrker* förslaget om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som innebär att sekretesskydd även gäller i ärenden om körkortslån, som ofta kan innehålla uppgifter som kan betraktas som integritetskänsliga.
- LO *tillstyrker* förslagen om ändringar i lagen (1998:493) om trafikskolor som ålägger trafikskolor att i vissa fall lämna uppgifter till Centrala studiestödsnämnden om elever med körkortslån och som innebär att trafikskolorna omfattas av straffbestämmelser vid uppsåtliga brister i uppgiftsskyldigheten.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

LOs ställningstaganden

Dagens arbetsmarknad ställer höga krav på arbetstagare. I en undersökning gjord av Svenskt Näringsliv ställde 6 av 10 arbetsgivare krav på körkortsinnehav vid anställningsförfarandet, och näst efter yrkesspecifik kompetens var körkort det viktigaste kriteriet för att anställa ungdomar. Körkort har blivit en förutsättning, inte minst för många viktiga LO-yrken bland annat inom bygg-, vård-, städ- och transportbranschen, i synnerhet i landets mindre befolkade delar. Samtidigt saknar många människor körkort, ofta till följd av ekonomiska skäl. Arbetslösa, ungdomar, utrikes födda och kortutbildade, ofta i kombination, är överrepresenterade i statistiken. I en analys gjord av SCB genom uppgifter från Transportstyrelsen var körkortsinnehavet bland till exempel utrikes födda kvinnor med kort utbildning (20–29 år) knappt 10 procent. Motsvarande siffra för inrikes födda kvinnor låg på närmare 35 procent, och bland gymnasialt utbildade kring hela 70 procent. Körkortsfrekvensen är högre hos män oberoende av födelseregion eller utbildningsnivå. Det är uppenbart att körkort har blivit en fråga om klass, kön och etnicitet.

LO bedömer att förbättrade möjligheter till att finansiera utbildning till B-körkort kan bidra till att minska skillnader i körkortsinnehav mellan olika grupper och stärka jobbchanserna för grupper med svagare kopplingar till arbetsmarknaden. Det bidrar till ökad rörlighet på arbetsmarknaden men även till ökad jämlikhet och jämställdhet i samhället. LO välkomnar därför regeringens satsning.

LOs bedömning att dock att satsningen skulle bli mer effektiv om utformningen ligger i linje med traditionell aktiv arbetsmarknadspolitik, som bygger på individanpassade och behovsprövade insatser som helt finansieras med statliga medel, och inte genom statligt lån för arbetslösa. De som ofrivilligt och oplanerat drabbas av arbetslöshet hamnar normalt i en mycket osäker ekonomisk situation. Om B-körkort ska finansieras genom lån finns en uppenbar risk att många avstår från möjligheten av ekonomiska skäl, och arbetslösheten riskerar att bli långvarig. Av denna anledning ser LO behovet att regleringen om körkortsutbildning utformas så att Arbetsförmedlingen får en central roll i att göra arbetsmarknadspolitiska bedömningar, som i fallet med arbetsmarknadsutbildningar eller andra förberedande insatser. I de fall där körkort bedöms vara avgörande för den arbetssökandes förutsättningar att få ett arbete, bör statligt upphandlad körkortsutbildning vid godkända trafikskolor erbjudas, bekostad genom offentliga medel.

LO delar regeringens bild om behovet av en tydlig avgränsning av målgrupp för körkortslån. Däremot *avråder* LO från att målgruppen avgränsas genom vissa åldersgränser eller genom att det ställs krav på fullföljd gymnasieutbildning. Med promemorians aviserade avgränsningar riskerar

grupper med svag arbetsmarknadsanknytning, till exempel äldre eller kortutbildade, att utelämnas från regleringen och trängas undan ytterligare från arbetsmarknaden. LO menar att det skulle ligga i samhällets intresse att arbets sökande som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen vars jobbchanser bedöms förbättras med körkort ska omfattas av regleringen om statligt finansierad körkortsutbildning. Om körkort inte bedöms förbättra situationen på arbetsmarknaden för den arbets sökande, bör i första hand andra behovsprövade insatser erbjudas. LOs bedömning är att denna form av avgränsning av målgrupp kan göra större skillnad i bekämpandet av arbetslöshet och främjandet av integration, såväl som i hushållandet med offentliga medel.

Mot bakgrund av det faktum att ärenden om körkortslån kan innehålla uppgifter som kan betraktas som integritetskänsliga, som exempelvis uppgifter om hälsa i en ansökan om nedsättning av körkortslån, gör LO bedömningen att det inte föreligger alternativ till att inte införa sekretessbestämmelser i såväl ansökan som själva ärendehandläggningen hos Centrala studiestödsnämnden. LO *tillstyrker* därför det förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som syftar till att skydda personuppgifterna. Detta under förutsättning att regeringen går vidare med förslaget om finansiering av körkortsutbildning genom lån via Central studiestödsnämnden och inte genom behovsprövat stöd via Arbetsförmedlingen.

Vidare *tillstyrker* LO de förslag till ändringar i lagen (1998:493) om trafikskolor som syftar till att göra det möjligt att kontrollera att utbetalda lånemedel används på avsett sätt genom att trafikskolor elektroniskt lämnar uppgifter till Centrala studiestödsnämnden om betalningar som gjorts av elever som har körkortslån. I grunden delar därmed LO den analys som presenteras i promemorian och bedömer att den tänkta regleringen kommer att bidra till att utlånade medel används på rätt sätt *bättre* än lösningar presenterade i avsnitt (7.1.2) Alternativa lösningar.

Med hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Adnan Habibija

